

Nieuwe inzichten in de cariologie

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Donderdag 12 maart 2009

Tweehonderdeenentachtigste Ledenvergadering

Bestuur Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

A.J. Feilzer, voorzitter

W.G. Brands, vice-voorzitter

J.D. Scholtanus, 1^e secretaris

mw. D.L.M. Broers, 2^e secretaris

mw. C. Jongbloed-Zoet, penningmeester

Bilderberg Grand Hotel Wientjes bevindt zich op loopafstand van NS station Zwolle.

Voor de routebeschrijving naar het hotel kunt u de website van het hotel raadplegen: www.grandhotelwientjes.nl

Najaarsvergadering 2009

Datum: Vrijdag 30 oktober

Locatie: In de Driehoek (Gertrudiskapel) te Utrecht

Thema: Verzekerbaarheid van mondzorg

Voorjaarsvergadering 2009

Nieuwe inzichten in de cariologie

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Tweehonderdeenentachtigste ledenvergadering

Donderdag 12 maart 2009

Bilderberg Grand Hotel Wientjes

Stationsweg 7

8011 CZ Zwolle

www.grandhotelwientjes.nl

AGENDA

Ochtendprogramma

- 09.30 uur Ontvangst met koffie en thee
- 10.00 uur Huishoudelijke vergadering
- 10.30 uur Korte pauze
- Nieuwe inzichten in de cariologie**
- 10.45 uur Inleiding
Prof. dr. C. van Loveren, tandarts,
dagvoorzitter
- 11.00 uur Secundaire cariës, een update
Mw. dr. R.Z. Thomas, tandarts
- 11.45 uur Occlusale caries: is the seal the deal?
Mw.M.A. Hevinga, tandarts
- 12.30 uur Lunch

Middagprogramma

- 13.30 uur Een nieuwe kijk op tandplaque.
Wat brengen de nieuwe moleculair-biologische
technieken ons?
Mw. dr. E. Zaura, tandarts
- 14.15 uur Preventie van erosieve tandslijtage: een zoek-
tocht naar de ideale middelen
Mw. dr. A.M. Vieira, tandarts
- 15.00 uur Theepauze
- 15.30 uur Betrouwbaarheid laat vaak te wensen over.
Kwaliteit van tandheelkundige informatie op
het internet
Mw. A. Verhoef, tandarts
- 16.15 uur Discussie
- 16.50 uur Afsluiting
- 17.00 uur Borrel

Inleiding

Een blik vooruit

Prof. Dr. C. van Loveren, dagvoorzitter

Curriculum Vitae

Cor van Loveren studeerde in 1976 af als tandarts aan de Rijks Universiteit Utrecht. Na zijn diensttijd startte hij als docent/onderzoeker in de klinische preventieve tandheelkunde bij de afdeling Sociale en Preventieve Tandheelkunde aan de Utrechtse faculteit. In 1986 verhuisde hij naar de afdeling Cariologie Endodontologie Pedodontologie van ACTA. Werd in 2005 benoemd als bijzonder hoogleraar preventieve tandheelkunde vanwege het Ivoren Kruis. Is voorzitter van het wetenschappelijk adviescollege van deze vereniging. Is (mede)auteur van vele internationale en nationale publicaties waarvan een groot deel gericht is op het informeren van algemeen practici over preventieve tandheelkundig zaken.

Samenvatting

Het is de tijd van omschakeling van tandheelkunde gebaseerd op expert opinions naar evidence based tandheelkunde gebaseerd systematic reviews. Deze omschakeling laat een groot aantal lacunes zien in onze kennis en onderstreept de noodzaak van voortdurend onderzoek. Op deze bijeenkomst van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap wil ik u kennis laten maken met de nieuwe generatie cariologen en wie weet toekomstige leden van het Genootschap. Ze hebben allen gekozen voor een (parttime) academische carrière waarin zij veel tijd inruimen voor het doen van onderzoek. Mijn keuze u kennis te laten maken met deze nieuwe generatie docent/onderzoekers heeft ertoe geleid dat er een breed spectrum van onderwerpen wordt aangeboden. Maar alle onderwerpen zijn hot topics binnen de cariologie, ook al dacht u misschien: daar weten we toch alles al van. Een veel gebruikte metafoor voor cariës en erosie is de ijsberg.

onderwerp van haar proefschrift betreft het management van occlusale cariës. Als universitair docent is zij betrokken bij het onderwijs op het terrein van de restauratieve tandheelkunde.

Samenvatting

Sinds de vorige eeuw is de prevalentie en de progressie van cariës sterk afgenomen. Pitten en fissuren in occlusale en buccale vlakken blijven echter predilectieplaatsen voor cariës en de behandeling van occlusale cariës behoort nog steeds tot de dagelijkse werkzaamheden van het tandheelkundig team. De diagnostiek van cariës in pitten en fissuren is verre van eenvoudig en vraagt om een specifieke aanpak. De complexiteit blijkt ook uit de tegenstrijdige adviezen op basis van systematische reviews. In deze presentatie komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Indicatiestelling bij het verzegelen van pitten en fissuren
- De effectiviteit van het verzegelen van gave fissuren (preventief) of licht-carieuze fissuren (therapeutisch)
- Hoe is de retentie van de fissuurlak te verbeteren?
- De behandelmogelijkheden van de verkleurde fissuur: Wat zijn de haken en ogen bij het verzegelen van occlusale carieuze laesies?

Een nieuwe kijk op tandplaque. Wat brengen de nieuwe moleculair-biologische technieken ons?

Mv. dr. E. Zaura, tandarts

Curriculum vitae

Egija Zaura begon haar studie tandheelkunde in 1989 in Riga, Letland. In 1992 kreeg ze een studiebeurs van de Zweedse regering om samen met negen andere Letse en Estse studenten tandheelkunde haar studie te vervolgen in het Karolinska Instituut in Stockholm, Zweden. In 1995 behaalde ze haar tandartsdiploma bij beide universiteiten.

Na ruim twee jaar in een algemene praktijk in Riga gewerkt te hebben, begon ze aan onderzoek bij ACTA in Amsterdam. Zij promoveerde cum laude in 2002 op het proefschrift getiteld "Plaque stagnation sites and dental caries. Studies on dental biofilm and dentin demineralization in narrow grooves" aan de afdeling Cariologie Pedodontologie Endodontologie met Prof. Bob ten Cate als promotor. Sindsdien is ze onderzoeker bij ACTA. Haar streven is het onbekende gebied van orale microbiële ecologie te verkennen en onder de aandacht van onderzoekers en praktici te brengen.

Samenvatting

Het meeste onderzoek naar plaquesamenstelling is gebeurd met traditionele technieken waarbij tandplaque gekweekt werd op voedingsbodems. Het aantal bacteriesoorten dat we met deze techniek kunnen opsporen is echter zeer beperkt. Nieuwe moleculair-biologische methoden stellen ons in staat veel meer mondbacteriën te identificeren op basis van kenmerkende stukjes DNA van bacteriën en zo nieuwe soorten, nieuwe interacties die een rol spelen bij ziekte of gezond zijn en mogelijk nieuwe preventieve wegen te ontdekken. Met bepaalde zogenaamde primers zijn we in staat hypervariabele gedeelten uit het DNA te knippen. Van deze stukjes DNA kunnen we de volgorde van de nucleïnezuuren vast stellen. Als volgorden meer dan een bepaald percentage van elkaar verschillen kunnen we spreken van een aparte bacteriesoort. We hoeven de naam niet te kennen en hoeven hem ook niet te kunnen kweken. In een gecombineerd supragingivaal plaquemoster van 98 personen, konden we meer dan 18000 verschillende DNA's aantonen. Werd vroeger geschat dat er ongeveer 250 bacteriesoorten in de mond waren, in 2006 op basis van kweek- en moleculaire technieken nog dat het er 700 waren, nu moet op basis van de huidige gegevens het aantal geschat worden op wel 6800. Het is nog te vroeg om de implicaties voor de tandheelkundige gezondheid te overzien. Maar het moge duidelijk zijn dat er nog een grote uitdaging ligt.

Preventie van erosieve tandslijtage: een zoektocht naar de ideale middelen

Mw. dr. A.M. Vieira, chemicus en tandarts

Curriculum vitae

Ana Vieira studeerde technische scheikunde (1998) en tandheelkunde (2003) aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens haar tandheelkundige studies is ze ingestroomd in het programma Junior Scientific Masterclass van de Medische Faculteit in Groningen, wat resulteerde in de verdediging van een proefschrift in 2006 over fluoride applicaties ter preventie van erosieve tandslijtage. Momenteel is ze universitair docent aan het Centrum voor Tandheelkunde en Mondzorgkunde van het UMC in Groningen en is ze verbonden als onderzoekster aan de afdeling Preventieve en Curatieve tandheelkunde van het UMC St Radboud in Nijmegen. Daarnaast is zij als tandarts actief in een groepspraktijk. Haar voornaamste onderzoeksinteresse ligt op het gebied van de epidemiologie, diagnostiek en preventie van erosieve tandslijtage.

Samenvatting

Tanderosie, het oplossen van harde tandweefsels onder invloed van zuren die niet door bacteriën zijn geproduceerd, kan leiden tot extreme slijtage, vooral als het gecombineerd wordt met mechanische factoren in de mond. De beste manier om de voortgaande slijtage te beperken is de frequentie van zuuraanvallen te beperken. Dit kan echter moeilijk zijn bij patiënten met maag-darm problemen of bij patiënten met een lage therapietrouw bij wie erosie veroorzaakt wordt door een zuur dieet. Hoewel er nog weinig klinische bewijs is voor de werking van fluoride ter preventie van erosie, worden aanvullend preventieve maatregelen zoals fluoride-applicaties aanbevolen. Producten voor thuisgebruik, zoals tandpasta's voor slijtagepreventie worden al op de markt gevonden, maar producten voor professioneel gebruik zijn nog steeds oorspronkelijk voor cariëspreventie ontwikkeld.

Omdat de cariës- en erosieprocessen fundamenteel verschillen, is het nodig om beter inzicht te krijgen in het erosieve slijtageproces om specifieke fluorideproducten te kunnen ontwikkelen.

De pathologie van glazuurorosie gaat gepaard met oppervlakkige demineralisatie en het verlies van de buitenste glazuurlaag. Daarnaast vindt diffusie van zuur het glazuur in en wordt een zachte laag gevormd, de zogenaamde "softened layer". Kennis van de kwetsbaarheid van de softened layer voor beschadiging door mechanische factoren zoals poetsabrasie, tongfrictie en attritie, is heel belangrijk bij het geven van advies aan patiënten en bij het ontwikkelen van preventiemiddelen tegen erosie.

De keuze voor fluorideproducten die chemisch- en mechanisch beschermende eigenschappen bevatten, zoals fluoridelakken, lijkt logisch maar de slijtageweerstand van de meeste producten op de markt is nog niet ideaal en speelt een belangrijke rol in hun prestatie. Daarnaast kunnen biologische factoren, zoals de pellicle- en speekselparameters van belang zijn in het werkingsmechanisme van de verschillende producten en mogelijk een bijdrage leveren aan het wel of niet ontstaan van erosieve slijtage.

Betrouwbaarheid laat vaak te wensen over Kwaliteit van tandheelkundige informatie op het internet

Mw. A. Verhoef, tandarts

Curriculum vitae

Annemarie Verhoef is in 1988 afgestudeerd als tandarts aan de universiteit van Groningen. Van 1988-1994 heeft zij in verschillende praktijken gewerkt, van 1994-2001 in haar eigen praktijk. In 2001 heeft ze haar praktijk verkocht en is ze gaan werken als tandarts-docent aan ACTA. Tegelijkertijd is ze begonnen met de studie Nederlandse taal en cultuur, die ze met een Masters heeft afgerond in 2007, met als afstudeerrichting oudere letter-

kunde.

Op het moment verricht ze verschillende werkzaamheden bij ACTA, zowel in het onderwijs als bij de sectie Cariologie Endodontologie Pedodontologie. Eén van die bezigheden is het onderzoeken van de kwaliteit van tandheelkundige informatie op het internet.

Samenvatting

Het internet biedt veel voordelen. Eén daarvan is dat het wereldwijde web informatie kan verschaffen over tal van onderwerpen. Het zal niet verbazen dat veel mensen het net gebruiken om kennis te vergaren over gezondheid. Het is immers niet alleen gratis en anoniem, je kunt ook ervaringen uitwisselen met lotgenoten. Dat dit gevolgen voor de gezondheidszorg heeft, lijkt logisch. Patiënten worden mondiger, ze komen in de praktijk met vellen vol geprinte informatie van het web. Dit kan handig zijn; de arts hoeft minder uit te leggen en heeft een goede gesprekspartner aan de patiënt. Toch kleven ook nadelen aan het internet als informatiebron; sommige gegevens op websites zijn onjuist, ze kunnen hierdoor schadelijke gevolgen hebben voor de patiënt.

Hoe kun je kwaliteit van internetinformatie zichtbaar maken zodat het mogelijk wordt om uw patiënten hierin te adviseren? En hoe zit het met de kwaliteit van uw eigen praktijkwebsite? Om deze vragen te beantwoorden hebben we een zogenaamde kwaliteitsmeter ontworpen die hierbij behulpzaam kan zijn. Met deze kwaliteitsmeter zijn aan aantal websites van Nederlandse tandartsen beoordeeld.

De voordracht zal verder ingaan op de hierboven gestelde vragen, en ook op de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van websites van Nederlandse tandartsen.

HUISHOUDELIJKE VERGADERING

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de 280-ste ledenvergadering (bijlage I)
4. Jaarverslag 2008 (bijlage II)
5. Rekening en verantwoording van de penningmeester over 2008 (bijlage III)
6. Verslag verificatiecommissie
7. Décharge bestuur en benoeming nieuwe verificatiecommissie
8. Installatie nieuwe leden
9. Introductie nieuwe leden
10. Bespreking voordracht nieuw lid (bijlage IV)
11. Bestuurssamenstelling*
12. Aankondiging najaarsvergadering 2009
13. Rondvraag
14. Sluiting

* Volgens het Huishoudelijk Reglement is J.D. Scholtanus, 1e secretaris, aftredend als bestuurslid. Door de najaarsvergadering is hij gekozen voor een nieuwe bestuurstermijn.